

Inhoud

Dankwoord	9
Inleiding: Cloud Gate als een spiegel voor humanisme	11
1 Humanisme en moderniteit	19
De eerste oorsprong van moderniteit: renaissancehumanisme	21
De tweede oorsprong van moderniteit	24
Scheiding van kerk en staat	26
De organisatie van humanisme als levensbeschouwing in Nederland en België	28
Humanisme tegen de achtergrond van ontkerkelijking	31
Levensbeschouwing in de publieke ruimte	32
Een eigentijdse levensbeschouwelijke taal	35
Besluit	38
2 Het vermogen tot levensbeschouwen	41
Een rivier van woorden	44
Zingeving en het verlangen naar zin	47
Verbeelding	49
Levensbeschouwelijke armoede	53
De dynamiek van levensbeschouwen	55

Contrastervaringen en verbeeldingskracht	57
Expressie	59
Heroriëntatie en transformatief handelen	61
Besluit	63
3 Een voorstel voor humanistisch levensbeschouwen	65
Aanzetten tot humanistisch levensbeschouwen	67
Wat bestaat?	68
Wat is goed en slecht, mooi en lelijk, waardevol en waardeloos?	
Wat is de zin van het leven?	70
Hoe moeten we handelen?	74
Hoe verkrijgen we kennis over wat waar is?	75
Waar komt alles vandaan en waar gaan we naartoe?	77
Onze antwoordrelatie met de werkelijkheid	79
Uitnodiging	79
Resonantie	
Humanisme en resonantiegevoeligheid	81
Besluit	91
4 Pluralisme	95
Pluralisme bij Apostel en Van Praag	97
Humanisme als pluralisme	100
Billijke gerechtigheid	103
Verbindingen maken	107
Morele verbeelding	110
Democratische vormgeving van pluralisme	115
Nieuw politiek engagement	115
Een concreet voorbeeld van een ‘sociaal web’	117
Sociale en symbolische bestending van resultaten	120
Besluit	122

5 Humanisme als esthetisch project	125
Verbeeldingskracht als kenmerk van humanistisch levensbeschouwen	129
Aandacht en verbeelding	129
Aandacht en verbeelding in relatie tot een zinnige wereld	133
Expressie als kenmerk van humanistisch levensbeschouwen: spel	137
Transformatief handelen als kenmerk van humanistisch levensbeschouwen: spiritualiteit	143
Humanistische spiritualiteit	143
Een spiritualiteit van het mogelijke	146
Besluit	150
6 Cloud Gate revisited	155
Levensbevestiging in humanistisch perspectief	159
Democratisch leven als humanistisch ideaal	162
Het democratische spel van humanistisch levensbeschouwen	166
Literatuur	177